

INTERCARS
Fundacja

PROGRAM GRANTOWY
DROGOWSKAZ

Plan przewodnika grantowego

– bezpieczeństwo ruchu drogowego

1.	Wstęp	3
2.	Dlaczego bezpieczeństwo ruchu drogowego jest tak ważne?	4
3.	Pojęcia i dokumenty związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego, które warto znać	6
4.	Co warto wiedzieć o bezpieczeństwie ruchu drogowego w Polsce	10
5.	Kalendarium wybranych wydarzeń związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego	11
6.	Od czego zacząć, planując projekt?	12
7.	Zasięg projektu: projekt międzynarodowy, projekt ogólnopolski, projekt lokalny – jaki wybrać, jak zaklasyfikować?	14
8.	Kluczowe elementy w planowaniu działań dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego	16
9.	<i>Case study</i> i inspiracje	16
10.	Jak komunikować o bezpieczeństwie ruchu drogowego	28

1.

Wstęp

Promowanie bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD) poprzez akcje i projekty społeczne to jeden ze skuteczniejszych, obok poprawy infrastruktury i przestrzegania, przepisów sposobów na poprawę bezpieczeństwa nas wszystkich. Szczególnie skuteczne wydają się projekty, kampanie i wydarzenia kierowane do lokalnej społeczności.

Wykazują one największą trafność, jeśli chodzi o zdefiniowanie tematu ważnego dla najbliższego otoczenia, a tym samym najbardziej angażują grupę docelową projektu.

Niniejszy przewodnik ma na celu przedstawienie wskazówek, jak przeprowadzić skuteczne akcje społeczne ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego.

2.

Dlaczego bezpieczeństwo ruchu drogowego jest tak ważne?

Bezpieczeństwo ruchu drogowego to temat, który dotyczy każdego z nas: bez względu na to, czy na co dzień jesteśmy pieszym, kierowcą, czy też rowerzystą. Wypadki drogowe to rocznie przyczyna śmierci ponad 1,3 mln ludzi na całym świecie. Jest to główna przyczyna zgonów wśród dzieci i młodych osób w wieku 5–29 lat. W Polsce w ostatnich pięciu latach corocznie ginęło na drogach 2,5 tys. osób.

Za tymi liczbami stoją ludzkie tragedie, osamotnione rodziny i przyjaciele. Dodatkowo wypadki drogowe to konkretne, olbrzymie straty dla państwa. Od lat posiadamy już metodologię do wyliczania kosztów społeczno-ekonomicznych wypadków drogowych, według której każdego roku państwo polskie traci łącznie ponad 35 miliardów złotych, co stanowi 1,5% PKB. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oznacza zmniejszenie wydatków, które przeznaczane są na zaangażowanie służb ratowniczych, opiekę medyczną i rehabilitację czy

też świadczenia powypadkowe, a które można by z powodzeniem przeznaczyć na rozwój nauki, edukacji, kultury czy też powszechnej opieki medycznej.

Światowa Organizacja Zdrowia nazywa tę sytuację epidemią i kryzysem, którego można uniknąć.

W trakcie 6. Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (BRD), w maju 2021 r. ogłoszono Plan Dekady Działań na rzecz BRD 2021–2030. Celem Dekady Działań na rzecz BRD jest obniżenie liczby zabitych w wypadkach drogowych na świecie o co najmniej 50%.

Ma to nastąpić poprzez:

- opracowanie i wdrożenie strategii i programów bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- ustanowienie ambitnych i osiągalnych celów zmniejszenia liczby śmiertelnych ofiar wypadków

drogowych do 2030 r. na podstawie istniejących struktur regionalnych;

- poprawę skuteczności zarządzania bezpieczeństwem ruchu drogowego dzięki wprowadzeniu nowoczesnych rozwiązań technicznych na poziomie krajowym, regionalnym i globalnym;

- poprawę jakości zbierania danych na poziomie krajowym, regionalnym i globalnym;
- monitorowanie postępu realizacji przyjętych działań na poziomie krajowym, regionalnym i globalnym;
- zachęcanie do zwiększenia środków przeznaczonych na bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz lepszego wykorzystania istniejących zasobów.

Do działań zachęcono nie tylko przywódców wszystkich państw, lecz także władze na poziomie krajowym i regionalnym. Dodatkowo podkreślono, jak dużą rolę w poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego odgrywają lokalne społeczności, organizacje pozarządowe, ale również przedsiębiorstwa różnych branż.

3.

Pojęcia i dokumenty związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego, które warto znać

Planując projekt dotyczący bezpieczeństwa ruchu drogowego, warto zwrócić uwagę na najważniejsze dokumenty i pojęcia z tym związane. Krótka analiza danych, badań i statystyk pozwala zidentyfikować najważniejsze problemy dotyczące bezpieczeństwa drogowego i dostarczy podstawowych informacji do planowania skutecznych działań związanych z projektem. Mimo różnic w poziomie edukacji w różnych krajach problemy, z jakimi spotykają się ich mieszkańcy, są podobne. Zapoznaj się z najważniejszymi pojęciami i założeniami głównych dokumentów międzynarodowych poruszających temat bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Wizja Zero – to inicjatywa na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego, której celem jest wyeliminowanie wszystkich wypadków śmiertelnych i ciężkich obrażeń związanych z ruchem drogowym. Powstała w Szwecji w latach 90. i od tego czasu została

przyjęta przez wiele miast i krajów na całym świecie. Inicjatywa promuje holistyczne podejście do bezpieczeństwa na drogach, które koncentruje się na projektowaniu bezpiecznych dróg i pojazdów, zarządzaniu prędkością, a także na edukowaniu użytkowników dróg i egzekwowaniu przepisów ruchu drogowego.

Dekada Działań na rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) 2011–2020 (Decade of Action for Road Safety) – inicjatywa ta została zapoczątkowana w 2011 r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ. Jej głównym celem było ustabilizowanie, a następnie zmniejszenie liczby śmiertelnych wypadków drogowych na całym świecie. Inicjatywa ta obejmowała szeroki zakres działań prowadzonych na poziomie krajowym, regionalnym i globalnym. Przyłączyły się do niej 93 państwa, w tym Polska.

Globalny Plan Dekady Działań na rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2011-2020 Światowej Organizacji Zdrowia (WHO)

– Globalny Plan Dekady Działań na rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego WHO stanowił plan działań dla państw w celu wdrożenia strategii i interwencji mających służyć zmniejszeniu liczby ofiar śmiertelnych i obrażeń w ruchu drogowym. Plan obejmował pięć filarów:

PLAN GLOBALNY PREZENTOWAŁ PIĘĆ KATEGORII – FILARÓW DZIAŁAŃ:

FILAR 1: Zarządzanie bezpieczeństwem ruchu drogowego.

FILAR 2: Poprawa bezpieczeństwa infrastruktury drogowej oraz zapewnienie mobilności i dostępności dla wszystkich uczestników ruchu.

FILAR 3: Poprawa bezpieczeństwa pojazdów.

FILAR 4: Kształtowanie i zmiana zachowań UŻYTKOWNIKÓW DRÓG.

FILAR 5: Ratownictwo drogowe i opieka powypadkowa.

Kontynuacją powyższych działań jest ogłoszona 28 października 2021 r. przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych rezolucja nr 74/299 rozpoczynająca **Dekadę Działań na rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2021-2030**. Celem globalnego

planu jest zmniejszenie liczby ofiar śmiertelnych i obrażeń w ruchu drogowym co najmniej o 50% do 2030 r. Nowy plan zakłada także dążenie do zapewnienia bezpieczniejszych dróg, promowanie środków transportu przyjaznych środowisku, skuteczną opiekę okołowypadkową oraz wszelkie działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa na drogach oraz ochronę wszystkich uczestników ruchu drogowego.

Polskie Obserwatorium

Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

powstało w 2013 r. w Instytucie Transportu Samochodowego – zajmuje się zbieraniem, gromadzeniem, analizowaniem i upowszechnianiem danych z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Dane te służą m.in. do oceny skuteczności podejmowanych działań, kreowania polityki bezpieczeństwa ruchu drogowego i podnoszenia świadomości społeczeństwa w obszarze zagrożeń w ruchu drogowym. Na stronie WWW

Obserwatorium jest udostępniona mapa wypadków drogowych w Polsce z ostatnich 10 lat umożliwiająca analizy bezpieczeństwa w dowolnym miejscu w Polsce. Dowiedz się więcej:

[HTTPS://OBSERWATORIUMBRD.PL/](https://obserwatoriumbrd.pl/)

Krajowa Rada Bezpieczeństwa

Ruchu Drogowego (KRBRD)

– działa od 2002 r. jako międzyresortowy organ doradczy i pomocniczy Rady Ministrów w sprawach bezpieczeństwa ruchu drogowego. Do jej zadań należą m.in. zlecanie badań naukowych, inicjowanie oraz opiniowanie aktów prawnych w dziedzinie bezpieczeństwa ruchu drogowego, współpraca z organizacjami społecznymi i instytucjami pozarządowymi, analizowanie i ocena podejmowanych działań. Jednostką wykonawczą KRBRD jest Sekretariat KRBRD, prowadzący m.in. akcje promujące bezpieczeństwo na polskich drogach wśród wszystkich użytkowników dróg. Głównym założeniem tych działań są

spadek liczby wypadków drogowych oraz liczby ofiar śmiertelnych i rannych w ich wyniku, wzrost świadomości społecznej w zakresie bezpiecznych zachowań na drodze, niższe koszty społeczne zdarzeń drogowych, rozwój współpracy w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego pomiędzy organami administracji rządowej, administracji samorządowej i organizacjami pozarządowymi.

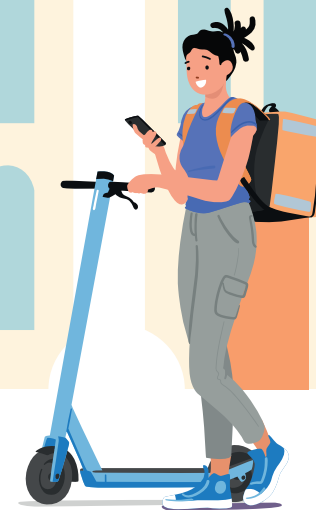
Biuro Ruchu Drogowego Komendy

Policji – Biuro Ruchu Drogowego realizuje zadania związane z tworzeniem warunków do sprawnego i skutecznego zapewniania bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Do jego zadań należą m.in. gromadzenie i przetwarzanie danych na temat przyczyn i okoliczności powstawania wypadków i kolizji drogowych oraz udostępnianie tych informacji podmiotom współpracującym z Policją na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, opracowywanie kierunków i prowadzenie

działalności profilaktycznej w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego w ruchu drogowym, określanie potrzeb dotyczących zaopatrzenia policjantów, realizujących zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym.

Triada BRD (Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego) składa się z trzech kluczowych elementów: człowieka, pojazdu i infrastruktury. Ważne jest, aby uwzględniać i poprawiać wszystkie te elementy (człowieka, pojazd i infrastrukturę) w celu zapewnienia kompleksowego podejścia do bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wzajemne oddziaływanie i dostosowanie tych elementów mają kluczowe znaczenie dla redukcji wypadków drogowych i poprawy bezpieczeństwa na drodze.

4.

Co warto wiedzieć o bezpieczeństwie ruchu drogowego w Polsce

W ostatniej dekadzie liczba wypadków, ofiar i rannych systematycznie maleje. Polska jest jednak ciągle w ogonie Europy, jeżeli chodzi o bezpieczeństwo ruchu drogowego. Wskaźnik zagrożenia mieszkańców jest wciąż wyższy od średniej europejskiej i prawie trzykrotnie wyższy od najbezpieczniejszych krajów w UE.

Do trzech najczęstszych przyczyn wypadków spowodowanych przez kierowców w Polsce w 2022 r. zaliczamy: nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu, niedostosowanie prędkości do warunków ruchu i nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu na przejściu dla pieszych.

W 2022 r. najbardziej wypadkowym miesiącem był czerwiec.

Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego to piesi, kierujący rowerami, hulajnogami elektrycznymi oraz urządzeniami transportu osobistego i innymi wspomagającymi ruch. Niechronionymi uczestnikami są też motorowerzyści i motocykliści.

5.

Kalendarium wybranych wydarzeń związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego

Światowy Tydzień
Bezpieczeństwa
Ruchu
Drogowego
(Global Road
Safety Day)

**KWIECIEŃ
/MAJ**

Międzynarodowy
Dzień Kierowcy
Zawodowego

**DRUGI PIĄTEK
MAJA**

MAJ

MAJ
Rowerowy Maj

6 MAJA

Europejski Dzień
Bezpieczeństwa
Ruchu Drogowego

CZERWIEC

LIPIEC

SIERPIEŃ

WRZESIEŃ

PAŹDZIERNIK

LISTOPAD

25 LIPCA

Ogólnopolski
Dzień
Bezpiecznego
Kierowcy

Europejski Tydzień
Mobilności

16-22 IX

22 IX

Dzień bez
Samochodu

**TRZECIA
NIEDZIELA
LISTOPADA**

Międzynarodowy
Dzień Pamięci
o Ofiarach Wypadków
Drogowych

Od lat, zarówno w Polsce, jak i na świecie, prowadzone są działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Edukacyjne, prewencyjne i informacyjne akcje mają za zadanie zwrócić uwagę na główne zagrożenia, poruszają najważniejsze tematy dotyczące bezpieczeństwa i angażują wszystkie sektory – samorządy, lokalne społeczności oraz biznes.

Planując akcję na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego, warto zwrócić uwagę na kalendarium międzynarodowych i polskich wydarzeń i pomyśleć, czy nie będą one właśnie okazją do realizowania zaplanowanego projektu.

Oto niektóre z nich:

UWAGA!

Warto zauważyć, że daty te mogą się różnić w zależności od kraju i regionu. Ponadto istnieją również inne lokalne i regionalne inicjatywy oraz kampanie, które mogą mieć swoje własne daty związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego.

6.

Od czego zacząć, planując projekt?

Bezpieczeństwo ruchu drogowego dotyczy każdego uczestnika ruchu – kierowców, pieszych, rowerzystów, a także pasażerów. Jest to obszar, który ma na celu minimalizację ryzyka wypadków i zapewnienie ochrony zdrowia i życia ludzi na drogach. Planując projekt dotyczący bezpieczeństwa ruchu drogowego, możemy skierować go zarówno do wszystkich uczestników ruchu drogowego, jak

i do poszczególnych grup, np. pieszych, kierowców, pasażerów, rowerzystów czy użytkowników urządzeń transportu osobistego oraz urządzeń wspomagających ruch.

Zaczynając planowanie projektu, warto zadbać, by tworzony projekt był odpowiedzią na potrzebę środowiska, przynosił efekty i zmieniał postawy.

WARTO WIEDZIEĆ:

UTO (urządzenie transportu osobistego) to pojazd napędzany elektrycznie, z wyłączeniem hulajnogi elektrycznej, bez siedzenia i pedałów, konstrukcyjnie przeznaczony do poruszania się przez kierującego znajdującego się na tym pojeździe.

SĄ TO NA PRZYKŁAD:

Monocykl elektryczny

Segway

Hoverboard
deskorolka elektryczna

UWR (urządzenia wspomagające ruch) to urządzenie lub sprzęt sportowo-rekreacyjny przeznaczone do poruszania się osoby w pozycji stojącej, napędzane siłą mięśni.

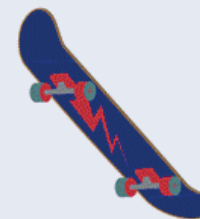
SĄ TO NA PRZYKŁAD:

Wrotki

Rolki

Deskorolki

Hulajnogi

Podręcznikowo w takiej sytuacji warto wybrać grupę odbiorców i skalę działania zgodnie z zasadą realizacji projektów **SMART**.

SMART

S – *Specific* (konkretny): Cel powinien być jednoznacznie zdefiniowany i precyzyjny. Unikaj ogólników i niejasnych sformułowań. Pomyśl, co dokładnie chcesz osiągnąć.

M – *Measurable* (mierzalny): Cel powinien być mierzalny, aby możliwe było ocenienie stopnia jego osiągnięcia. Wskazanie konkretnych wskaźników lub parametrów pomiarowych ułatwi ocenę postępów.

A – *Achievable* (osiągalny): Cel powinien być realistyczny i osiągalny w danym kontekście projektu. Biorąc pod uwagę dostępne zasoby i ograniczenia, należy upewnić się, że cel jest wykonalny.

R – *Relevant* (istotny): Cel powinien być zgodny z ogólnymi celami projektu i mieć bezpośredni związek z jego misją, wizją i zadaniem. Powinien stanowić istotny wkład w realizację projektu.

T – *Time-bound* (terminowy): Cel powinien być określony w czasie, czyli mieć ustalony termin zakończenia lub okres, w którym ma zostać osiągnięty. Ustalanie konkretnych terminów pomaga w monitorowaniu postępów projektu.

**W skrócie – krok po kroku
przemysł: Co chcesz zrobić
i dla kogo? Jak konkretnie?
Czy masz zasoby, by zrealizować
swoj projekt? Jak Twoje
działania wpłyną na poprawę
bezpieczeństwa ruchu drogowego
w Polsce, w Twojej miejscowości,
dzielniczy czy w danym środowisku?
Kiedy chcesz to wykonać
i jak mierzyć postępy?**

7.

Zasięg projektu: projekt międzynarodowy, projekt ogólnopolski, projekt lokalny – jaki wybrać, jak zaklasyfikować?

PROJEKT OGÓLNOPOLSKI to projekt realizowany na terenie całego kraju. Przykłady takich projektów to chociażby kampanie informacyjne na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego lub programy edukacyjne skierowane do wszystkich szkół w kraju. Internet i media społecznościowe mają ogromny potencjał dotarcia do szerokiej publiczności i angażowania uczestników projektu. Wykorzystanie tych narzędzi umożliwi rozszerzenie zasięgu, zwiększenie świadomości społecznej na temat poruszanego zagadnienia, a także ułatwia interakcję i komunikację z uczestnikami projektu.

Rozpoczynając planowanie projektu, pomyśl o jego zasięgu. Często działania, które tworzysz, mogą za pomocą Internetu i mediów społecznościowych trafić do szerszego grona odbiorców. Pomyśl, gdzie są Twój odbiorcy, kto należy do grupy celowej. Debata na temat bezpieczeństwa dzieci

przy szkole w Warszawie niekoniecznie będzie interesująca dla mieszkańców innych regionów. Może natomiast być zaprezentowana w szerszym kontekście jako ciekawe *case study* o zmianie mobilności wokół szkół i bezpieczeństwie dzieci w ich pobliżu.

PROJEKT LOKALNY to projekt skoncentrowany na jednym konkretnym obszarze lokalnym, np. w jednym mieście, regionie lub gminie. Jego działania, cele i rezultaty mają bezpośredni wpływ na lokalną społeczność i dotyczą ważnych dla niej spraw. Nie ulega wątpliwości, że każdy projekt, nie tylko lokalny, wymaga diagnozy, czyli analizy sytuacji odpowiednio do zasięgu kampanii. Warto przyjrzeć się statystykom, głównym zagrożeniom, obszarom problemowym. Dobrze poznać problemy, potrzeby i oczekiwania lokalnej społeczności.

Charakter ogólnopolski mogą mieć np.:

- **Kampanie informacyjne** – strony internetowe, blogi, portale informacyjne, na których można udostępniać artykuły, porady i aktualności na temat projektu. Wykorzystanie mediów społecznościowych, takich jak Facebook, Twitter, Instagram, TikTok czy YouTube, do promocji projektu pozwoli na dotarcie do szerokiej publiczności.
- **Programy edukacyjne** – tworzenie platform edukacyjnych online, gdzie można udostępniać materiały edukacyjne, prezentacje, filmy instruktażowe i interaktywne moduły na temat projektu. Platformy e-learningowe, webinary lub transmisje na żywo można wykorzystać do szkoleń i prezentacji dla uczestników projektu.
- **Konsultacje i debaty** – umożliwiają udział społeczności w projekcie poprzez internetowe narzędzia konsultacyjne, ankiety online czy platformy do zbierania opinii.

WSKAZÓWKA!

Projekt ogólnopolski nie oznacza, że musi być duży i zaawansowany. Umiejętne wykorzystanie nowych technologii umożliwi dotarcie do szerszej grupy odbiorców niewielkimi nakładami. Warto przy takich projektach zaangażować media ogólnopolskie.

Charakter lokalny mogą mieć np.:

- **Kampanie informacyjne i edukacyjne** – organizowanie kampanii informacyjnych i edukacyjnych, które mają na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego. Mogą obejmować dystrybucję materiałów informacyjnych, organizację spotkań, seminariów czy warsztatów dla społeczności lokalnej.
- **Debaty i konsultacje** – współpraca z lokalnymi władzami i instytucjami w celu identyfikacji i poprawy problematycznych obszarów drogowych, takich jak niebezpieczne skrzyżowania, nieodpowiednie oznakowanie czy brak odpowiedniej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów.
- **Programy szkoleniowe** – organizacja programów szkoleniowych dla kierowców, pieszych i rowerzystów w zakresie bezpiecznego zachowania na drodze. Wspieranie inicjatyw promujących używanie odblasków, odpowiedniego sprzętu ochronnego i przestrzeganie przepisów drogowych.

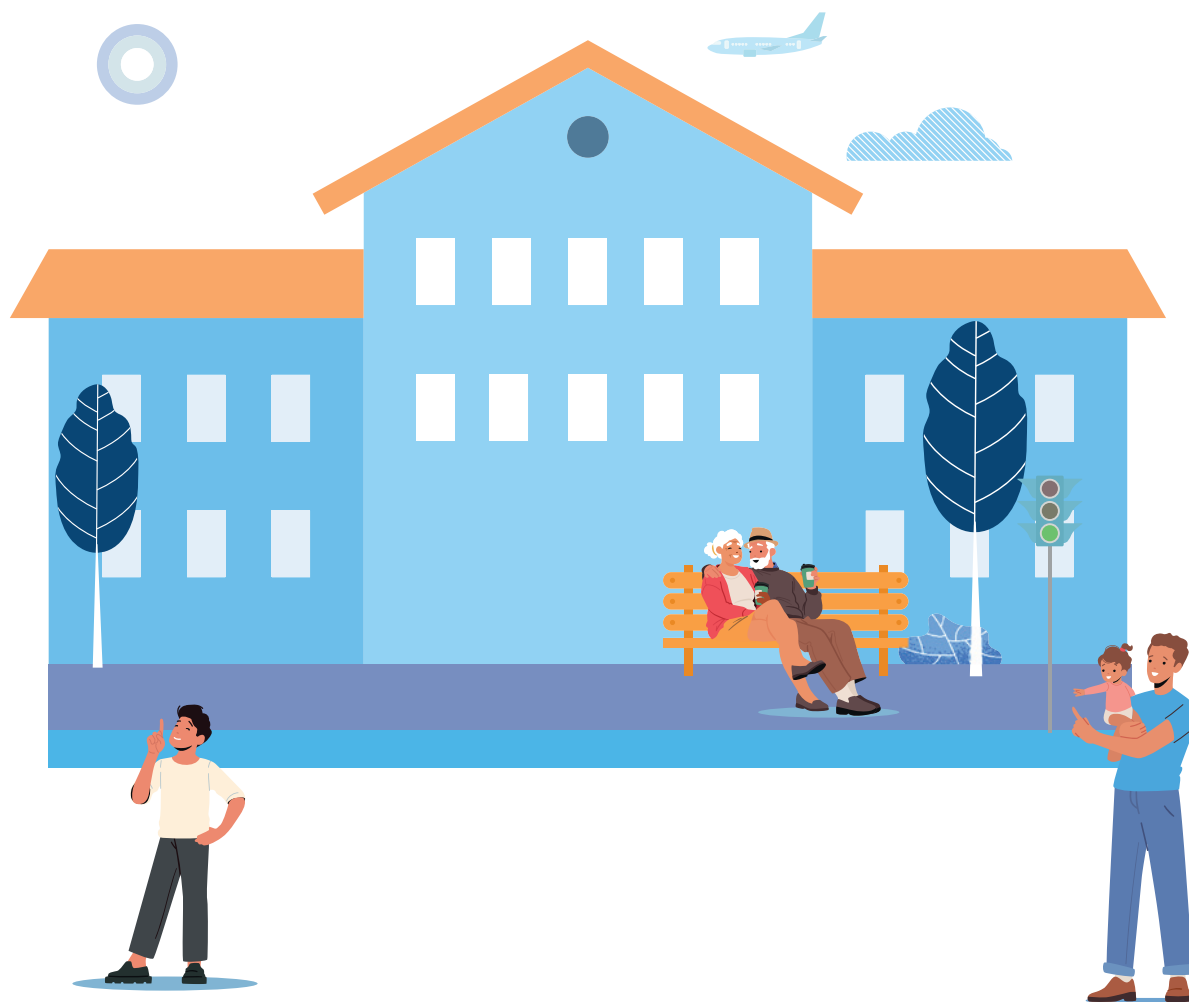
WSKAZÓWKA!

Współpraca z lokalnymi instytucjami, organizacjami społecznymi, szkołami, służbami porządkowymi i innymi podmiotami zainteresowanymi poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego pomogą stworzyć sieć partnerów wspierających realizację projektu.

8.

Kluczowe elementy w planowaniu działań dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego

Każde przedsięwzięcie z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego powinno być starannie zaplanowane.

Planowanie obejmuje następujące etapy:

- 1) działania początkowe – określenie problemu w kontekście organizacyjnym, ustalenie partnerów działań oraz potrzebnego budżetu;
- 2) diagnoza/analiza sytuacji – dogłębna analiza problemu na podstawie baz danych o wypadkach drogowych i ich ofiarach, działaniach prowadzonych do tej pory, sprecyzowanie celów szczegółowych służących określeniu ewaluacji projektu;
- 3) projektowanie konkretnych działań oraz strategii ich realizacji.

Najlepsze projekty społeczne na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego charakteryzują się kilkoma ważnymi cechami. Oto kilka kluczowych elementów, które warto uwzględnić, planując swoje działania:

- **Cele i misja** – projekty na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego powinny mieć jasno określone cele i misję. Cele mogą obejmować m.in. poprawę świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego i edukację uczestników ruchu drogowego.
- **Partycypacja społeczna** – warto w realizację projektu angażować lokalną społeczność, zarówno w proces podejmowania decyzji, jak i w realizację działań. Współpraca z lokalnymi władzami, organizacjami społecznymi, szkołami, służbami porządkowymi i innymi podmiotami

może przyczynić się do większego sukcesu projektu.

- **Edukacja** – edukacja uczestników ruchu drogowego to zawsze dobry pomysł. Organizacja szkoleń, kampanii informacyjnych, warsztatów i innych form edukacji może przyczynić się do zwiększenia świadomości i promowania bezpiecznych zachowań na drodze.
- **Monitorowanie i ewaluacja** – ważne są systematyczne monitorowanie i ewaluacja projektu w celu oceny jego skuteczności i wpływu na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego. Gromadzenie danych, analiza statystyk wypadków, badania społeczne i opinii uczestników projektu mogą dostarczyć cennych informacji do oceny i doskonalenia projektu.

- **Partnerstwo i współpraca** – współpraca z różnymi podmiotami, takimi jak instytucje rządowe, organizacje społeczne, media lokalne, szkoły czy lokalne społeczności, może wzmocnić projekt i zwiększyć jego wpływ. Partnerstwo umożliwia wymianę wiedzy, zasobów, zaangażowanie i szersze oddziaływanie projektu.

9.

Case study i inspiracje

Tworząc projekt z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego, warto zobaczyć inspiracje, które mogą posłużyć jako punkt wyjścia i pozwolią spojrzeć na bezpieczeństwo ruchu drogowego z zupełnie innej, nieoczywistej strony. Przyjrzymy się zarówno projektom realizowanym w Polsce, które czerpią z doświadczeń i wyzwań związanych z naszym lokalnym kontekstem, jak i projektom zagranicznym, które dostarczą nam wglądu w różne podejścia i innowacyjne rozwiązania w tej dziedzinie.

Oto przykłady działań, które mogą być ciekawe dla odbiorców i mogą być tematem grantu:

- a) **gra miejska** – zorganizuj grę miejską/szkolną/podwórkową/terenową związaną z bezpieczeństwem ruchu drogowego
- b) **akcje sportowe** – biegi, zawody, wydarzenia związane z aktywnością

fizyczną to dobra okazja, by mówić o bezpieczeństwie

PRZYKŁAD:

Carrera por la Seguridad Vial

(Bieg dla Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego) w Hiszpanii

WIĘCEJ NA TEN TEMAT

W Hiszpanii organizowane są biegi uliczne pod nazwą Carrera por la Seguridad Vial, czyli Bieg dla Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

FOT. 1. AKCJA SPORTOWA

FOT. 2. CARRERA POR LA SEGURIDAD VIAL

Źródło: <https://carreras.deportevalencia.com/2022/01/14/154/>

Uczestnicy biorą udział w biegu na różnych dystansach i jednocześnie edukują się na temat zasad bezpiecznego poruszania się po drodze.

W Polsce akcją, która popularyzuje sport i zmianę mobilności, jest Rowerowy Maj – największa kampania w kraju promująca zdrowy tryb życia i zrównoważoną mobilność wśród dzieci przedszkolnych, uczniów szkół podstawowych, grona nauczycielskiego oraz rodziców i opiekunów. Rowerowy Maj, poprzez

zabawę połączoną z elementami rywalizacji, popularyzuje rower jako środek transportu do szkoły, uczy dobrych i zdrowych nawyków.

c) **warsztaty** – dla dzieci i rodziców/ mieszkańców

Warsztaty dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego są skutecznym narzędziem edukacyjnym, które umożliwia uczestnikom zdobycie wiedzy na temat zasad bezpiecznego poruszania się po drogach. Warto je wzbogacić o część praktyczną,

FOT. 3, 4. WARSZTATY I KONKURSY O BEZPIECZEŃSTWA W RUCHU DROGOWYM

np. pokazy udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków. Na spotkanie warto zaprosić praktyków – lokalne służby – policję, straż pożarną czy straż miejską.

PRZYKŁAD:

Mareckie Centrum Edukacyjno-Rekreacyjne w ramach projektu Edukacja Międzypokoleniowa na rzecz Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym zorganizowała warsztaty dla dzieci, młodzieży i rodziców. Podczas warsztatów można było m.in. korzystać z nowoczesnych symulatorów bezpiecznej jazdy na rowerze i samochodem.

d) **konkursy** – literackie, plastyczne, wiedzy

Ciekawą i atrakcyjną formą promowania bezpieczeństwa drogowego są wszelkiego rodzaju konkursy na różnych szczeblach (lokalne, szkolne, gminne, ogólnopolskie), dotyczące różnej tematyki – plastyczne, literackie, wiedzy o bezpieczeństwie ruchu drogowego.

PRZYKŁAD:

[HTTPS://WWW.FMCSA.DOT.GOV/](https://www.fmcsa.dot.gov/)

OURROADSARTCONTEST

USA: Coroczny konkurs plastyczny poświęcony bezpieczeństwu drogowemu. FMCSA zaprasza uczniów do wykorzystania swojej kreatywności w celu podniesienia świadomości na temat tego, jak zachować bezpieczeństwo na drodze.

Kraje afrykańskie: **#Roads4Life**

Storytelling Contest – konkurs

na opowiadanie historii o bezpieczeństwie ruchu drogowego.

Roads4Life Storytelling Contest

to konkurs literacki organizowany na arenie międzynarodowej, skupiający się na tematyce bezpieczeństwa ruchu drogowego. Konkurs jest inicjatywą, która ma na celu zachęcenie uczestników do dzielenia się swoimi historiami i refleksjami na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego w formie opowiadania, nagrania wideo czy komiksu.

e) **pikniki/festyny/wernisaże o bezpieczeństwie**

Festiwale i festyny są doskonałą okazją do promowania bezpieczeństwa ruchu drogowego. W trakcie tych wydarzeń można dotrzeć do szerokiego grona uczestników i społeczności lokalnej. Poprzez różnorodne atrakcje, takie jak symulatory wypadków drogowych, warsztaty z udzielania pierwszej pomocy czy konkursy edukacyjne, można skutecznie podnosić świadomość na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego. Festiwale i festyny oferują

FOT. 5. PIKNIKI/FESTYNY/WERNISAŻE/O BEZPIECZEŃSTWIE

również możliwość bezpośredniego kontaktu z mieszkańcami i dostarczenia im praktycznych wskazówek dotyczących bezpiecznego zachowania na drodze.

PRZYKŁAD:

Gdańsk – Moto Safety Days

Moto Safety Day to wydarzenie od kilkunastu lat organizowane w Gdańsku, które promuje kulturę motoryzacyjną, bezpieczeństwo na drodze, elektromobilność oraz poszanowanie środowiska naturalnego.

Na wydarzeniu można było przetestować symulatory dachowania i zderzeń, które pokazywały realne skutki wypadków drogowych. Dla dzieci przygotowane były zabawy edukacyjne, a rowerzystów czekał mobilny serwis rowerowy. Na wydarzeniu pojawiły się również samochody elektryczne i spalinowe z nowoczesnymi systemami bezpieczeństwa oraz rowery elektryczne. Program obejmował instruktaże dotyczące bezpieczeństwa drogowego, naukę udzielania pierwszej pomocy, konkursy z atrakcyjnymi nagrodami oraz liczne pokazy motoryzacyjne, w tym symulację wypadku drogowego z udziałem służb ratownictwa.

f) **kampanie społeczne**

Kampanie społeczne umożliwiają tworzenie atrakcyjnych i angażujących treści, które skupiają uwagę odbiorców na ważnych kwestiach, takich jak przestrzeganie przepisów

drogowych, korzystanie z pasów bezpieczeństwa, unikanie jazdy pod wpływem alkoholu i inne zagadnienia związane z bezpiecznym zachowaniem na drodze. Poprzez wykorzystanie różnych mediów, takich jak telewizja, radio, Internet czy plakaty, kampanie społeczne mogą osiągnąć szerokie grono odbiorców i skutecznie przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa drogowego w społeczności.

PRZYKŁAD:

Australia: **Fatality Free Friday** to inicjatywa mająca na celu promowanie bezpieczeństwa na drogach i zmniejszenie liczby ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych. Jest to kampania organizowana w ostatni piątek maja każdego roku w kilku krajach, w tym w Australii.

Celem kampanii są skłonienie kierowców do podejmowania bezpiecznych praktyk jazdy oraz zwiększenie świadomości na temat znaczenia bezpieczeństwa

drogowego. Idea polega na stworzeniu dnia bez ofiar śmiertelnych na drogach, co ma podkreślić wpływ indywidualnych działań na ogólne bezpieczeństwo na drogach.

g) **kampanie w mediach społecznościowych**

(filmy wideo, TikToki, reelsy)

Krótkie filmy wideo, wyzwania, trendy, charakterystyczne dla platform TikTok, Facebook i Instagram, umożliwiają dotarcie do szerokiego grona odbiorców w sposób przystępny i atrakcyjny. Treści dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego mogą być przedstawiane w sposób kreatywny, angażujący, co przyciąga uwagę i generuje większe zainteresowanie społeczności.

Kampanie w mediach społecznościowych, takie jak wyzwania, konkursy, udostępnianie historii i informacji na temat bezpiecznego prowadzenia pojazdów, mogą zyskać

PKP POLSKIE LINIE KOLEJOWE S.A.
Zarządca narodowej sieci linii kolejowych

www.bezpieczny-przejazd.pl

FOT. 6. KAMPANIE W MEDIACH SPOŁECZNOŚCIOWYCH

<https://www.plk-sa.pl/o-spolce/biuro-prasowe/informacje-prasowe/szczegoly/bezpieczniej-na-przejazdach-bezpieczniejsze-podroze-podsumowanie-kampanii-bezpieczny-przejazd-zatrzymaj-sie-i-zyj-2014-roku-2711>

ogromną popularność i przyczynić się do tworzenia pozytywnych nawyków oraz zmian w zachowaniach kierowców i uczestników ruchu drogowego.

PRZYKŁAD:

USA: Wyzwanie TikTok **Beat Drop challenge road safety** to innowacyjna kampania, która połączyła popularność wyzwania *Beat Drop*

na TikToku z przesłaniem dotyczącym bezpieczeństwa drogowego. Kampania miała na celu przyciągnięcie uwagi użytkowników mediów społecznościowych i promowanie pozytywnych zachowań na drodze.

h) **materiały edukacyjne** – filmy animowane, bajki, audiobajki

Filmy animowane, bajki i audiobajki to skuteczne narzędzia w edukacji bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przyciągają uwagę dzieci, wzmacniają emocjonalne przesłanie i ułatwiają przyswajanie wiedzy. Wspierają rozwój kompetencji społecznych i mogą być interaktywne. To sposób na przekazanie przesłania bezpieczeństwa ruchu drogowego w przystępny i interesujący sposób dla najmłodszych.

PRZYKŁAD:

„Drogowe ABC”, Polska
„Drogowe ABC” to ogólnopolski program edukacyjny, w którym organizatorzy

Circle K i Polski Czerwony Krzyż postawili sobie za cel wzmacnianie świadomości na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym wśród dzieci w wieku przedszkolnym. Łącząc naukę i zabawę, najmłodszy mają możliwość pozyskać wiedzę z zakresu bezpiecznego poruszania się na drodze, numerów alarmowych oraz poznają podstawy udzielania pierwszej pomocy. Wśród przygotowanych przez organizatorów materiałów edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego są m.in. filmy animowane z misiem Cyrylem.

Niestraszaki – PZU

Akcja „PZU Niestraszaki” to innowacyjna inicjatywa edukacyjna prowadzona przez firmę ubezpieczeniową PZU. Jej celem było zwiększenie świadomości na temat bezpieczeństwa wśród najmłodszych uczestników ruchu drogowego. W ramach akcji „PZU Niestraszaki” stworzona została seria animowanych filmów edukacyjnych, które opowiadają o przygodach sympatycznych stworków

FOT. 7. NIESTRASZAKI – PZU

– Niestraszaków. Filmy nawiązują do codziennych sytuacji, które dzieci mogą spotkać na drodze.

i) utwory muzyczne i inne formy audio

Stworzenie utworu muzycznego lub zachęta do tworzenia własnych na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego mogą być ciekawą alternatywą dla tradycyjnej kampanii społecznej. Ciekawą formą są również podcasty. Rozmowa o bezpieczeństwie z ekspertami, lokalną

społecznością, celebrytami na pewno spotka się z dużym zainteresowaniem.

PRZYKŁAD:

Polska, „Alkohol i samochód – to się nie rymuje”

Kompania Piwowarska przygotowała kampanię społeczną promującą odpowiedzialne spożywanie alkoholu. W ramach akcji uczestnicy zostali zaproszeni do stworzenia rymowanego utworu muzycznego, który promuje rozłączność alkoholu i samochodu. Kampania była szeroko promowana w mediach społecznościowych i serwisach streamingowych.

j) lekcje pokazowe w szkołach

Organizacja interaktywnych lekcji, na których eksperci ds. bezpieczeństwa drogowego mogą przeprowadzać demonstracje, symulacje sytuacji drogowych i udzielać praktycznych wskazówek dotyczących bezpiecznego zachowania na drodze.

FOT. 8. LEKCJE POKAZOWE W SZKOŁACH

PRZYKŁAD:

Niemcy

„Kinder und Verkehr” (Dzieci i Ruch Drogowy) – w ramach tego programu eksperci ds. bezpieczeństwa drogowego odwiedzają szkoły, przedszkola i inne placówki edukacyjne, aby przeprowadzić lekcje interaktywne dla dzieci. Podczas lekcji dzieci mają okazję uczyć się o zasadach bezpieczeństwa na drodze poprzez różne aktywności i symulacje.

WIĘCEJ NA TEN TEMAT

k) **debaty i konferencje**

Debaty i konferencje na temat bezpieczeństwa drogowego mogą przyciągnąć uwagę opinii publicznej i umożliwić dyskusję na temat istotnych zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego. Debata oksfordzka w szkołach może być atrakcyjną formą angażowania młodzieży.

l) **spotkania z ważnymi osobami/ ambasadorami bezpieczeństwa ruchu drogowego**

FOT. 9. SPOTKANIA Z WAŻNYMI OSOBAMI/AMBASADORAMI
BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO

Zorganizowanie spotkań z wybranymi osobistościami, które są znane i szanowane w społeczeństwie, tj. sportowcami, celebrytami, liderami lokalnych społeczności, którzy będą pełnić funkcję ambasadorów bezpieczeństwa drogowego. Ambasadorzy, ze względu na swoją popularność i autorytet, mogą efektywnie mobilizować społeczność do aktywnego działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

m) **performance i wystawy sztuki**

Sztuka to doskonałe narzędzie do mówienia o bezpieczeństwie ruchu drogowego. Można zorganizować *performance*, instalacje artystyczne i wystawy, które pobudzą wyobraźnię i zwrócą uwagę na problematykę bezpieczeństwa drogowego.

PRZYKŁAD:

[HTTPS://ASPHALTART.BLOOMBERG.ORG/](https://asphaltart.bloomberg.org/)

Asphalt Art, znane również jako *street art* na asfalcie, to forma artystyczna, która wykorzystuje nawierzchnię drogową jako płótno. Polega na tworzeniu malowideł, iluzji optycznych, wzorów czy grafik na chodnikach, ulicach i innych powierzchniach asfaltowych. Ta forma sztuki ulicznej ma na celu przekazanie przesłania artystycznego, pobudzenie wyobraźni oraz poprawę estetyki przestrzeni publicznej. Do tego badania przeprowadzone przez Bloomberg wskazują, że sztuka przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa.

n) **przewodniki i wydawnictwa**

Jednym z działań edukacyjnych może być opracowanie przewodników, broszur i materiałów edukacyjnych, które będą zawierać praktyczne wskazówki dotyczące bezpiecznego poruszania się po drodze. Takie wydawnictwa mogą być rozpowszechniane w szkołach,

placówkach edukacyjnych i miejscach publicznych.

PRZYKŁAD:

Stowarzyszenie Partnerstwo dla Bezpieczeństwa Drogowego razem z Grupą Żywiec z okazji Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego przygotowało przewodnik dla użytkowników rowerów, hulajnóg i innych urządzeń transportu osobistego z aktualnymi przepisami.

WIĘCEJ NA TEN TEMAT

o) gry planszowe, internetowe/VR

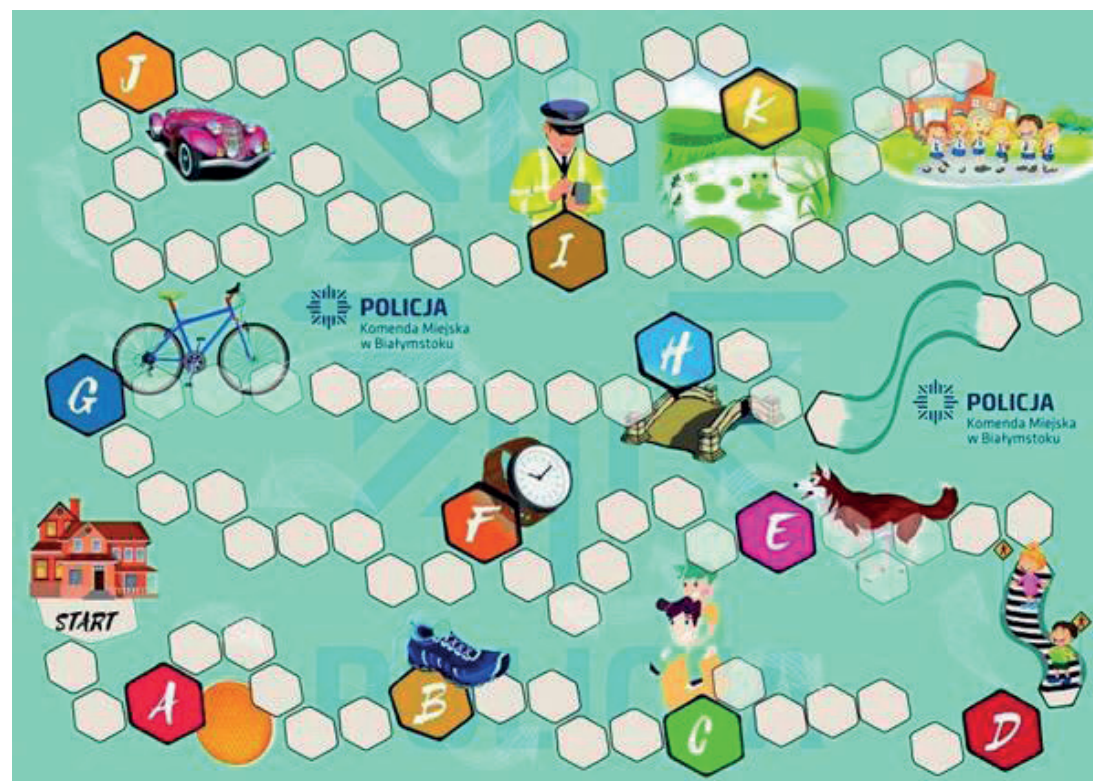
Stworzenie gier planszowych w tradycyjnej formie, aplikacji internetowych czy wirtualnej rzeczywistości (VR) na pewno spotka się dużym zainteresowaniem odbiorców. Gry te mogą zawierać różnego rodzaju zadania, pytania i sytuacje drogowe, które uczą graczy zasad bezpiecznego poruszania się po drogach czy pierwszej pomocy.

PRZYKŁAD:

Gra planszowa „Bezpieczna droga do szkoły”

Policjantki z Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku przygotowały grę planszową o nazwie „Bezpieczna droga do szkoły”. Gra została stworzona z myślą o dzieciach powyżej 6. roku życia i miała na celu

przypomnienie im najważniejszych zasad bezpieczeństwa w drodze do szkoły. Podczas zabawy dzieci miały wykonywać różne zadania związane z bezpieczeństwem, takie jak reagowanie na sytuacje na drodze, zachowanie ostrożności w kontaktach z obcymi osobami czy bezpieczne postępowanie w obecności bezpańskich psów.

FOT. 10. GRA PLANSZOWA „BEZPIECZNA DROGA DO SZKOŁY”

PRZYKŁAD:

„Safe City Game” w Holandii

Gra mobilna fabularna o nazwie „Safe City Game” promowała bezpieczeństwo ruchu drogowego. Zadaniem graczy było przemieszczanie się po mieście, rozwiązując zagadki i wykonując zadania związane z bezpiecznym zachowaniem na drodze. **WIĘCEJ NA TEN TEMAT**

Pokazy jazdy – szkolenia w szkołach jazdy

Współpracuj z lokalnymi szkołami jazdy w celu zorganizowania pokazów jazdy i szkoleń dla uczniów. Podczas pokazów instruktorzy mogą prezentować praktyczne techniki bezpiecznej jazdy, omawiać zasady ruchu drogowego i udzielać wskazówek dotyczących świadomego podejścia do kierowania pojazdem.

FOT. 11. POKAZY JAZDY – SZKOLENIA W SZKOŁACH JAZDY

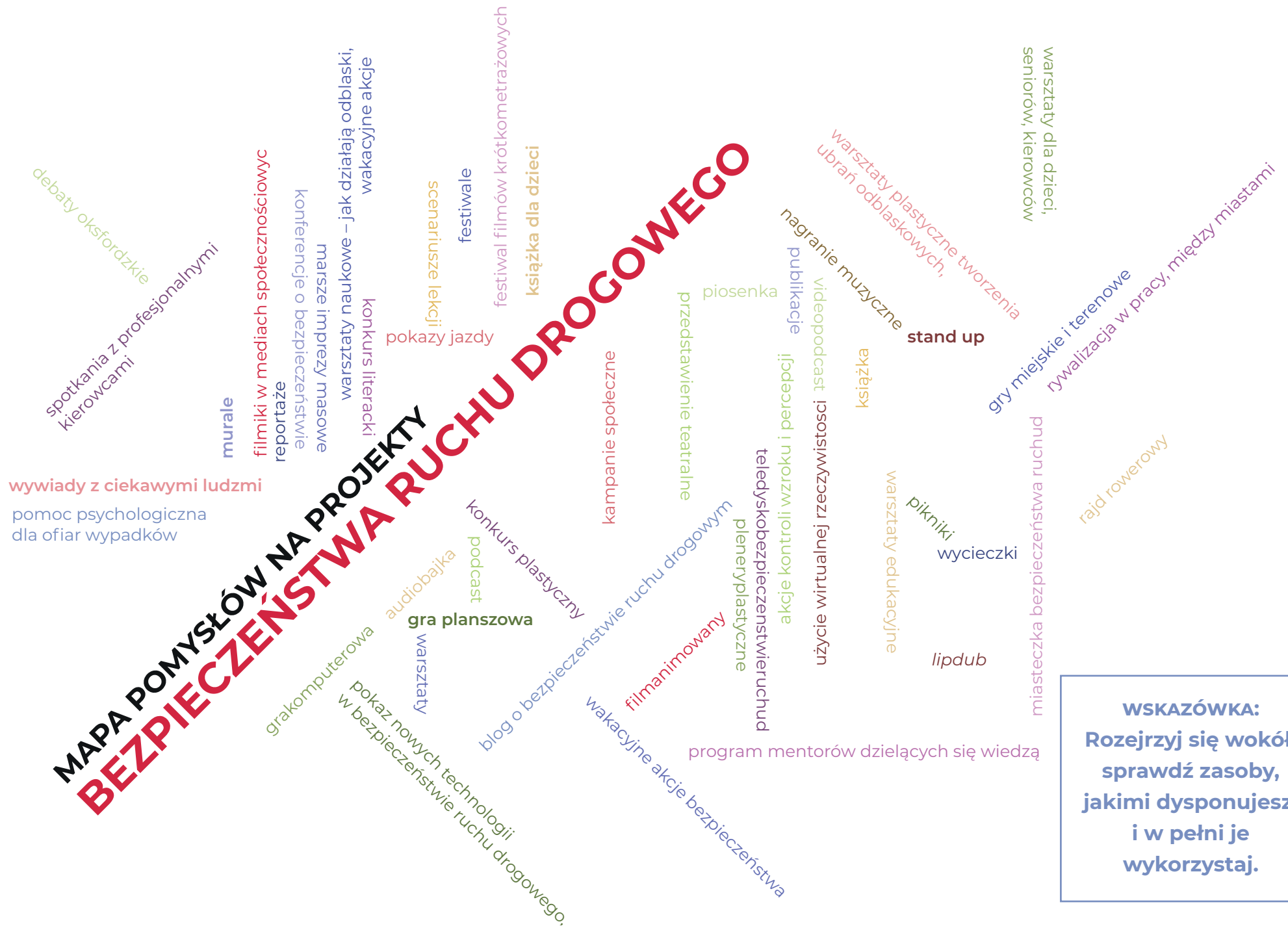
Tematy, które możesz poruszyć:

- prędkość na drodze,
- alkohol i inne używki,
- bezpieczeństwo pieszych,
- kultura na drodze,
- korzystanie z fotelików samochodowych/bezpieczeństwo dzieci,
- bezpieczna droga do szkoły,
- ulice szkolne,
- bezpieczeństwo seniorów,
- nauka jazdy,

- zapinanie pasów,
- przegląd techniczny auta,
- rozproszenie uwagi – korzystanie z telefonów,
- technologie i innowacje dla bezpieczeństwa drogowego,
- bezpieczne przejście dla pieszych,
- widoczność na drodze,
- odpoczynek w trakcie jazdy,
- bezpieczne podróże,
- zmienianie opon zimowych,
- mobilność w mieście,
- ekologiczny i bezpieczny transport,

- bezpieczne przewożenie zwierząt,
- martwa strefa,
- korytarz życia,
- bezpieczeństwo rowerzystów,
- promocja odblasków i kasków.

WSKAZÓWKA:
Rozejrzyj się wokół,
sprawdź zasoby,
jakimi dysponujesz,
i w pełni je
wykorzystaj.

10.

Jak komunikować o bezpieczeństwie ruchu drogowego

Podczas planowania komunikacji dotyczącej bezpieczeństwa ruchu drogowego istnieje kilka rzeczy, na które warto zwrócić uwagę. Oto kilka z nich:

- Znajdź swoją grupę odbiorców (kierowcy, piesi, rowerzyści itp.) i kieruj do niej konkretny komunikat.
- Przeanalizuj sytuację, by zrozumieć najważniejsze problemy związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego w danej społeczności. Niezrozumienie tych problemów może prowadzić do niewłaściwego dobrania komunikatów i strategii kampanii.
- Pamiętaj o lokalnych uwarunkowaniach: dostosuj swój projekt do lokalnych uwarunkowań, takich jak warunki drogowe, infrastruktura i zachowania kierowców.
- Ważne jest, aby komunikaty kampanii były jasne, przystępne i zrozumiałe dla

odbiorców. Unikaj skomplikowanego języka, zbyt długich komunikatów i niejasnych grafik.

- Projekt powinien angażować społeczność lokalną i zachęcać do uczestnictwa w promowaniu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Unikaj tworzenia kampanii jednostronnych, które nie uwzględniają opinii i doświadczeń społeczności.
- Kampanie, które wywołują emocje, mogą być skuteczniejsze. Staraj się dotknąć emocji odbiorców, aby przekonać ich do zmiany zachowań i podejmowania bezpieczniejszych decyzji na drodze.
- **Kampania społeczna powinna skłaniać do zmiany postaw, sposobu myślenia, postępowania.**
- **Projekty powinny opierać się na badaniach i faktach, a nie na obiegowych opiniach**

UWAGA! Pamiętaj, że każda kampania wymaga dostosowania do konkretnych okoliczności i świadomości społecznej. Czasem jest tak, że kampania społeczna nie przynosi korzyści od razu, często na jej efekty trzeba czekać latami – do zmiany postaw i nawyków potrzebny jest czas. Jeśli nawet zmienimy nawyki, to nie od razu zauważymy poprawę w skali ogólnej zjawiska.

Posłuchaj podcastu z ekspertami od bezpieczeństwa ruchu drogowego o tym, jak mówić o bezpieczeństwie drogowym.

POSŁUCHAJ PODCASTU

Razem możemy uczynić drogi bezpieczniejszymi dla wszystkich.

Wierzmy, że każdy z nas może mieć realny wpływ na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego. Tworzenie projektów w tej dziedzinie to nie tylko szansa na osiągnięcie pozytywnych zmian, lecz także możliwość oddziaływania na społeczeństwo i przyszłe pokolenia. Działając na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego, możemy chronić życie i zdrowie naszych bliskich oraz społeczności, w której żyjemy.

Zachęcamy do podejmowania inicjatyw, tworzenia projektów i współpracy z lokalnymi społecznościami, organizacjami i władzami. Razem możemy budować świadomość, edukować, wpływać na politykę publiczną i wdrażać konkretne rozwiązania.

Twoje zaangażowanie i działania mogą mieć ogromny wpływ. Pamiętaj, że każda inicjatywa, nawet najmniejsza, daje szansę na zmianę na lepsze. Życzymy Ci powodzenia w realizacji projektów i serdecznie dziękujemy za Twoje zaangażowanie na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego!

Zastanawiasz się czy wiesz jak dobrze wypełnić formularz wniosku?

Nie jesteś pewien czy dobrze rozumiesz założenia Programu? Chciałbyś wiedzieć na co będą zwracać szczególną uwagę asesory? Zachęcamy do zapoznania się z przykładowymi wnioskami przygotowanymi na podstawie zwycięskich wniosków z poprzedniej edycji Programu. Dokumenty te zawierają kompleksowe odpowiedzi na wszystkie pytania oraz w jasny sposób przedstawiają problem, na który dany projekt miał odpowiadać oraz pomysły na jego rozwiązanie.

Przykładowe wnioski dostępne są pod adresem:

[HTTPS://FUNDACJA.INTERCARS.EU/DROGOWSKAZ/PRZYKLADYWNIOSKOW](https://fundacja.intercars.eu/drogowskaz/przykladywnioskow)

PARTNERSTWO
DLA
BEZPIECZEŃSTWA
DROGOWEGO

REDAKCJA: Fundacja Inter Cars

Partnerstwo dla Bezpieczeństwa Drogowego

ILUSTRACJE: ICMS Sp.Z.o.o

ŹRÓDŁA ZDJĘĆ: Fundacja Inter Cars

WYDAWCA: Fundacja Inter Cars

ROK WYDANIA: 2024

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD: RZECZYOBRAZKOWE

